

★ BIBLIOGRAFIA ★

EL DOCTOR RIP, per Salvador Espriu. Novella, amb pròleg de Carles Soldevila.—Un volum de 110 planes, en 8.u—Preu: 3 pessetes.—Llibreria Catalònia. Any 1931.

Es d'aquells llibres, el "Doctor Rip", que després de llegir la primera plana, no el deixa de la mà fins que ha finit la seva lectura; i la mà el deixa amb força i torna a agafar-lo per obrir-lo a l'atzar, i aleshores, poc a poc, horadada en la meditació que li suggereixen les frases pessimistes, àdhuc fatalistes, i frases totes elles cantelludes com si les hagués modelat un termo-cauteri, que es troben arreu d'aquest originalíssim llibre.

Es el procés d'un home esquerp que no ha trobat mai en la vida el conhort de Déu i que si en un instant el trobà, aquest fou tan fugisser que no pogué deixar-se petjada en son si, restant per sempre més modelat, no com ell voldria ésser, sinó com el món. la gent que l'envoltà l'ha obligat a ésser. Batega en totes les formes el pessimisme més franc i més cruel i que potser més d'un lector haurà rebutjat fermament per creure's retratat, malgrat llurs íntimes protestes, entre un personatge episòdic que envolta el protagonista.

El personatge que pinta i dibuixa amb mà de mestre l'autor; el doctor Rip, un personatge real, poc freqüent, és cert, però que jo puc citar-ne un cas, que l'autor precisament no pot conèixer perquè morí, abans d'haver nascut En Salvador Espriu.

Mes no és lo important si el dibuix del protagonista és o no calcat de la realitat; tampoc el que crida l'atenció no és l'ambient en què es mou el personatge. La psicologia del mateix, el cas clínic que presenta i la solució fatalista amb què termina el llibre. Lo veritablement notable, lo important, gairebé podríem dir íntim, essent aquest el primer cas que es presenta en la literatura catalana, és que era més pessimista que s'ha publicat de molts anys ençà, digna de la ploma d'un poeta abatut pel dolor i pels desenganys cruels de la vida, hagi sortit de la ploma d'un estudiant de Dret, que encara no compta divuit anys. ¿Què haurà vist en la seva vida, que ara tot just esclata, per a donar-nos unes sensacions tan deprimentes? El seu llibre, ¿és fruit de l'estudi o de cosa viscuda?

El lector, en trobar com es descabdellen amb rara illació psicològica tots els esdeveniments i els comentaris apropiats, no té altra solució que pensar que si trobà un autor de divuit anys li ofereix una novelleta com aquesta queestic comentant. ¿quin fruit podrà donar-nos demà, en ple coneixement de les malvestats que li esperen i amb una abundor d'estudis que ara no pot tenir per manca d'anys?

I que l'autor és home de pregon amor a l'estudi, ho demostren les dades de la seva biografia, la seva simptomatologia cancerosa que nomena en forma fugissera per tal de no caure en la pedanteria, i que no menysprearia de signar-les qualsevol professional.

Posem també de relleu l'estil literari de l'autor: aquell no l'ha cercat, no l'ha trobat ni si ha esforçat; sorgeix d'ell mateix, sense esforç, espontàniament, per aquesta raó tot estil pla i nou no deixa d'ésser bell.

Un llibre originalíssim escrit amb llenguatge sobri i elegant bé mereix que se'n parli com En Soldevila escriu al final del pròleg: "Quin bell debut literari!".

CALICÓ